

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Superstitionibus, Contra Maleficia Sev Sortilegia Qvae Hodie vigent in orbe terrarum

Arles y Andosilla, Martin de

Romæ, 1559

Qu[a]eritur vnde prouenit q[uo] res p[re]dit[a]e vel suratae quas qu[a]erunt
simplices co[n]cure[n]tes ad nigroma[n]ticos i[n] speculis & stalis siue
vnguibus maleficorum, & cur malefici ad sua ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29941

DE SUPERSTITIONIBVS. 64

leuis est corde. Secundo quia natura propter fluxibilitatē complexionis facilioris sunt impressionis ad reuelationes capiēdum per impressionē separatorum spiritu^{um} vt dicit Guilmus lugdun. quia complexione dum bene vtuntur multum bonę sunt: dum male peiores sūt. Tertio quia linguā lubricā habēt & ea que mala arte sciunt. eis cōparibus fæminis vix celare possunt. seque occulte (cum vires nō habent) per maleficia vindicare que runt faciliter Vnde Ecclesia. xxv. Commorari leoni & draconi minus nocebit quā habitare cū muliere nequam. breuis oīs malicia super maliciam mulieris. Hec nider. et Ioā. gerson cōtra superstitiosā obseruationē dierū dicit: quod vetulæ: pueri: & puellæ: & idiote proniores sunt ad tales superstitiones credendum & obseruādum vnde ortum habuit illud epithetum, vetulę fortilegę.

Queritur vnde prouenit q̄ res predite vel sūratæ quas querunt simplices cōcūretes ad nigromāticos ī speculis & stalis siue vnguibus maleficorum, & cur malefici ad sua maleficia potius recipiunt virgines mares vel feminas q̄m cōruptos: & vnde isti nigromāti ci vt plurimū turpes habeāt aspectus.

TRACTATVS

Queritur etiam vnde prouenit quod
 res perditæ & furatæ quas querunt
 simplices concurrentes ad nigroman-
 ticos appareant in speculis fialis siue vngui-
 bus maleficorum nigromanticorum, & cur
 malefici ad sua maleficia potius recipiunt
 vrgines mares vel feminas quam coru-
 ptos & vnde etiã prouenit quod isti sor-
 tilegi vt plurimum turpes habeant conspe-
 ctus. ad primam respondet sanctus Thomas.
 prima parte .q. cxiiii. arti. iiii. ad .ij. quod
 hoc quidem potest dupliciter contingere, vno
 modo ab interiore secundum quod demon
 potest immutare fantasiam hominis: & etiam
 sensus corporeos vt aliquid videatur aliter
 quam sit: hoc etiã interdũ fieri dicitur virtute
 aliquarũ rerũ corporearũ sicut alibi ponit exẽ-
 plum quod quædã herba apposita ad lumen
 candelæ faciat trabes apparere serpentes, alio
 modo ab exteriori secundum quod demõ pos-
 sit formã & corpus ex aere cuiuscũque formæ
 & figuræ: vt illud assumens in eo visibiliter
 appareat põt eadẽ ratiõẽ circũpõere cuiuscũq;
 rei corporeæ: quãcunq; formã corporeã vt in
 eius specie videatur. vnde demõ qui in fantasia
 hominis formatur aliquã speciẽ ipse etiã põt simi-
 liter speciẽ alterius sibi offerre. Hec ille.

DE SUPERSTITIONIBVS. 69

Sed & Guil. parisiensis in vltima parte de vniuerso dicit quod opere deonum fit per plures modos. Primò: naturali applicatiōe alicuius rei: quia potestatem habet in hoc plusquam homo & scientiam maxime quando deus permittit exequi ut supradictum est. Secundo modo assumpto corpore potest ostendere aliquam rem que non est ut laticam: ut accidisse videtur moniali: de qua refert Gregorius primo libro dialogorum que gustata immediate a demone obsessa est. vel in massa auris ut beato Antonio factum legitur vel lupum vel vrsum vel aliam homini se ostendere potest. & sic tegere rem alienam suo corpore assumpto. Tertio potest turbare organum visus ut videatur res nubilosa que est clara & huiusmodi. Sicut etiam post fletum lumen apparet aliter quam antea. Quarto in imaginatiuam potentiam operando transmutatione specierum sensibilium vel humores varios mouendo ut appareant ignea vel aquea homini sicut in melancholicis naturaliter fit vel in demoniacis ut dicit sanctus Thomas prima parte .q. cxi. arti. iii. q. ut dicit Nider. virgines tamen ad hoc idoneas vel idoneas demon mentitur triplici de causa licet corruptis idem ostendere valeret. Prima: ut fingat falso se castitatem amare quam odit: quia castissimam virginem summe odit quod

TRACTATUS

contriuit caput serpentis. vnde insidiatur cal-
 caneo eius. vnde deus ait serpenti. Inimici-
 tias ponam inter te & mulierem & semē tu-
 um & semen illius, ipsa conteret caput tuum
 & tu insidiaberis calcaneo eius. Geū. iij. hoc
 etiā dicit sātus Thomas de potētia dei. q. vi.
 arti. x. ad. iiii. quod dēones vocati a virgini-
 bus veniūt vt ducāt hōines ī opinionē suę di-
 uinitatis quasi mūdiciam ament. Secūdo vt sic
 animas maleficorū & eis credētū decipiāt
 ad amicitiam demonis inclinatās, p̄ infideli-
 tatē vitiū sub specie boni, nō sub specie mali.
 Tertio vt corpora sic lēdat inocētū vel mī-
 nus vitiis infectorū nā postea (vt p̄ experiētā
 p̄stet) tales habēt visū frequēter horribiorē
 quā ātea ex vestigijs demonū relictis ī oculis
 vel facie videntis. Hec ex doctoribus p̄dix-
 ctis sed & Ioan Gerson de distinctione verarū
 visionū a falsis: parte prima sic inquit. Ce-
 terum qui perscrutatur acutius artium magi-
 carum traditiones sacrilegas & impias faci-
 lime noscit plurima ibidem obseruanda pro-
 poni super imoderatis ieiunijs & alijs non ad
 aliud quā ad sensus & rationis perturbationē
 quo fit vt etiam plerumq; talibus dediti ca-
 dāt in insaniā & vltus oculorumque errorem
 terrificam potiantur Hec ille, Sed & hoc na-

DE SUPERSTITIONIBVS. 66

turali rōne & experiētia videmus. Nam vt dicitur per quendam concionatorem hispanicum amarillo hazeel oro al que fige sumi nero y tenblador el thesoro dela azogue al del venero (quod ē dicere) pallidum facit aurū ille qui sequitur suum minerale: & tremulum qui tractat venam thesauri: viui argēti: & sic de alijs mineralibus. Nam si facies moysi splendida facta est ex consortio sermonis diuini. ita vt nō possent filij israel prospicere in faciem eius propter claritatē vultus illius: vt habetur Exodi. xxxiiii. Nimirum sic facies nigromanticorū & sacrilegorū istorū turpes & teterrimæ appareant ex cōsortio tam horribiliū visionū demonū vt turpiū animalium in quibus appareāt: quorū vt dicit sātus Thomas. super Iob. xix. c. lectione. ij. de grauitate huius peccati in principio demones frequenter apparēt in figuris bestiarum quæ disignāt cōditiones eorum ex prouidentia dei.

**Tanta est grauitas huius peccati: sicut
superstitionis. quod multipli
ci pēna etiā sub pēna mortis
hoc prōbitum est.**